

СПОЛУЧНИКИ СУРЯДНОСТІ ТА ПІДРЯДНОСТІ

Сполучники сурядності та підрядності розташуй у дві колонки.

щоб	то... то	дарма що	але	тому що
однак	немов	і	або	незважаючи на те, що

Сполучники сурядності	Сполучники підрядності

Визнач сполучники сурядності і підрядності, перетягнувши їх у відповідний квадрат з речень.

Грім, як шалений, стогнав і ревів. Ввесь небозвід то палав, то чорнів (*Олександр Олесь*). Не вірю я громовідводу, коли у вічі б'є гроза. Він то у небо пнеться гордо, то низько гнеться, мов лоза (*П. Перебийніс*). Грім гуркотів, огнями розсипався, неначе страшний суд настав (*Л. Глібов*). Вишиває сніг черешню, двір і нашу хату (*П. Перебийніс*). Зимовий вечір, закуривши люльку, розсипав зорі, неначе іскри, пустив хмарки, мов кільця диму (*В. Симоненко*).

сполучники сурядності

сполучники підрядності

Визнач речення, у яких сполучники поєднують однорідні члени речення і складні речення, у яких сполучники поєднують їхні частини.

- 1. Він свята пам'ятає, а будні просипає.
- 2. Дурний на санях дрижить, а кожух під ним лежить.
- 3. Йшов через ліс, а дров не бачив.
- 4. Халяви діряві, зате підошви з дуба.
- 5. На голові чиряк, а він на ногу шкандибає.
- 6. Три дні молов, а курка за день з'їла.

Між частинами складного речення перед сполучниками сурядності або підрядності ставлять кому: *День погас, і все спочило (Т. Шевченко). Ані птиця не пурхала, ані вітер не віяв (Марко Вовчок).*

Кому ставлять перед другим із розділових сполучників, які поєднують:

• **однорідні члени речення:** *Мисливець уцілить або в білку, або в гілку (Народна творчість);*

• **частини складного речення:** *Чи сніг в степу біліє, чи сонце сліпить очі? (Б. Грінченко).*

Розстав розділові знаки.

1. Якщо сильний переможе одного то розумний подолає тисячу (*Башкирське прислів'я*).
2. Хоч око бачить далеко але розум прораховує далі (*Казахське прислів'я*).
3. Не стільки лінивий робить скільки приміряється (*Якутське прислів'я*).
4. Якщо багато думатимеш то мудрим будеш як багато гратимешся так дітям станеш (*Казахське прислів'я*).

Поєднайте подані пари речень у складне за допомогою сполучників підрядності. Утворені речення запишіть, розставте потрібні розділові знаки.

- 1. Завтра треба взяти спортивну форму. Замість географії буде фізкультура.
- 2. Уроки фізкультури будуть проходити в спортзалі. Почнеться друга четверть.
- 3. У школі дозволять провести дискотеку. Не буде зауважень щодо поведінки учнів.

Прізвище, ім'я

Клас